CAROLINE WAHL
22 DUŽINE
roman
prevela Anda Bukvić Pažin
LEYKAM
international

Caroline Wahl

22 DUŽINE

LEYKAM international

NAKLADNIK
Leykam international d.o.o., Ilica 42, HR-10000 Zagreb
www.leykam-international.hr

ZA NAKLADNIKA
Jürgen Ehgartner

UREDNICA
Eugenia Ehgartner

PRIJEVOD S NJEMAČKOGA
Anda Bukvić Pažin

LEKTURA I KOREKTURA
Vesna Solar

© 2026 Leykam international d.o.o., Zagreb
Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati,
fotokopirati ni na bilo koji drugi način reproducirati
bez nakladnikova pismenog dopuštenja.

Naslov originala: „22 Bahnen"
© 2023 DuMont Buchverlag, Köln

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

ISBN 978-953-340-257-4

CIP zapis je dostupan u nacionalnom skupnom katalogu
knjižničnog sustava Bukinet (katalog.bukinet.hr)
pod brojem 991006058938209366.

ILUSTRACIJA NA NASLOVNICI
© Eileen Corse / www.eileencorse.com

FOTOGRAFIJA AUTORICE
© Frederike Wetzels

GRAFIČKO OBLIKOVANJE
Tvrtko Gregurić

TISKARA
Denona d.o.o., Zagreb
Tiskanje dovršeno u listopadu 2026.

Caroline Wahl

22 DUŽINE

roman

Prevela s njemačkoga
Anda Bukvić Pažin

Zagreb, 2026.

Za moju mamu, koja je uvijek tu

DIO 1.

Zobeno mlijeko, bademovo mlijeko, mus od indijskih oraščića, smrznute maline, humus, premium zobene pahuljice, chia sjemenke, banane, tjestenina od pira, avokado, avokado, avokado. Igram se: nema gledanja. Oko 30, muškarac, krakat, naočale bez okvira, Levi's majica, pogađam, kažem „30 eura 72", napokon dignem pogled, i kad ugledam natpis Levi's, to je stvarno kul, čak možda i dosadašnji vrhunac moga dana. Radi se, doduše, o mlađoj ženi, ali mega je što sam pogodila majicu.
4 sata kasnije na blagajničku traku stavljam Budget verziju tjestenine Mirácoli, Budget zobene pahuljice, umak s bourbon-vanilijom Dr. Oetker i punomasno mlijeko. „4 eura 6", kaže gđa Bach, plaćam, trpam stvari u ruksak i trčim na kolodvor.

Tramvaj, faks, kopiranje radnih listića i tekstova. Imam strog raspored u koji se kopirka koja 3 od 4 puta ne radi jednostavno ne uklapa. „Zastoj papira". Osjećam kako pri pogledu na tu poruku u meni zastaje bijes, stišćem šake i zurim u tu bijelu, beskorisnu kutijetinu. Rušilački bijes.

Tramvaj, rješavanje radnih listića, plivanje, Ida. Zadatci su izvedivi pa mi uspijeva sve ih riješiti tijekom 69 minuta vožnje od faksa do bazena. Duboko udahnem miris klora, zavitlam ruksak na klupu pored Ursuline šarene košare, svučem haljinu preko

glave, skočim na glavu u vodu, zaronim u duboki dio sve do dna, sjednem pa odozdo promatram što se događa u bazenu. Mnogo dječjih nogu koje nekoordinirano mlataraju, nekoliko pari penzionerskih nogu koje mlataraju manje ili više koordinirano, mala tijela koja rone, raznovrsne noge na rubu bazena. Spoj tih brojnih pokreta izgleda zabavno, koliko ja odozdo mogu prosuditi. Odgurnem se s dna da, kao i uvijek, otplivam svoje 22 dužine, i kad kod 20. ili 22. nisam sigurna je li to 20. ili 22., razljutim se i za kaznu otplivam još 5 dodatnih dužina.

Ursula: Maloprije je jedan dječak skočio na mene. Iz čista mira.
Upitno je pogledam.
Ursula: Skroz sam normalno plivala. Kao i uvijek, opušteno prema drugom kraju bazena, i odjednom ugledam tog malog crvenokosog mangupa kako se odmiče tri koraka, hvata zalet i skače na mene. Iz čista mira.
Ja: Koma.
Ursula: I mogla bih se zakleti da me cijelo vrijeme gledao u oči, i prije nego se udaljio tri koraka. Nije bilo slučajno.
Kimnem.
Ja: Baš je htio skočiti na tebe.
Ursula: Da.
Šutimo.
Ja: Pokaži mi ga.
Ursula kimne.
Ja: Pa ću onda ja na njega skočiti.
Ursula kimne.

Šutimo. S Ursulom je lako šutjeti. Ona ne postavlja glupa pitanja. Govori samo kad je nešto vrijedno razgovora, kao što je dječak koji je na nju skočio. Nekim danima sjedimo na njezinoj klupi jedna pored druge i uopće ne razgovaramo. Obje zatvorimo oči i pustimo da nas sunce osuši. Pa si kimnemo na rastanku.
Ursula: Gdje je mala?
Ja: Ida dolazi na bazen samo kada pada kiša.
Ursula kimne.
Privijam leđa uz naslon klupe, ugrijan od sunca, i kratko sklopim oči. Prvi su stvarno vrući dani ove godine. Lipanj je bio ćudljiv, više nalik na travanj ili svibanj. Duboko udahnem ljetni zrak. Krema za sunčanje, klor, pomfrit i Ursulin intenzivni parfem ispune mi tijelo. Otvorim oči i gledam pastelno nebo obasjano večernjim suncem, i udišem ga duboko i osjećam lakoću i toplinu. Pogledom prijeđem preko bazena. U dijelu za neplivače na toboganu hara skupina dječaka, otprilike Idinih godina, koji se, sasvim raspomamljeni, ispaljuju u bazen kao iz strojnice. Na drugoj strani 2 majke brbljaju i drže malu djecu u naručju, a tik pred užetom odvojenim dijelom za plivače neki muškarac igra vaterpolo s djevojčicom i dječakom. Otac s djecom, pretpostavljam. Djeca hihoću od veselja, a ja se pitam igraju li često vaterpolo s tatom ili je ovo posebna prilika pa se zato toliko raduju. Na rubu plivačkog dijela motaju se tinejdžeri, a ja prepoznajem i nekoliko cura iz svoje generacije, koje se sunčaju. Angelina, Lena i Jana. Dižem ruku na pozdrav. Angelina mi mahne s usiljenim smiješkom. Mislim da se baš i ne volimo. Moje zagrijano tijelo trzne se, a leđima mi prođu ledeni trnci.

Ivan, pomislim, kad na startnom bloku ugledam visokog tipa platinastoplave kose u crnim kupaćim gaćama i njegovo lice s onim nepogrešivim mrkim pogledom pa progutam slinu. Ivanovo usko, markantno, preplanulo lice, ledenoplave oči, iznad njih uvijek blago skupljene guste obrve, malena bora od mrštenja između njih i tanke usne stisnute u crtu. Ivanovo je lice, nakon Idina, drugo najljepše lice koje poznajem. Koje sam poznavala. Muka mi je. Uže mi se čvrsto stegne oko vrata. Nekoliko puta progutam, pokušam duboko udahnuti ljetni zrak kroz stisnuto grlo, napraviti mjesta, trepćem i koncentriram se. To je sigurno Ivanov stariji brat, jer Ivan to ne može biti. Pokušavam se sjetiti kako se zove i tako sam bijesna što mi to ne uspijeva. Dok kopam po sjećanju u potrazi za njegovim imenom, pokušavam mu bolje promotriti lice, što je teško jer je toliko daleko, ali očito se razlikuje od Ivanova. Pogled mu je mrkiji i još nedokučiviji od Ivanova, obrve još više skupljene, bora između njih dublja, a usne još stisnutije. Što on uopće radi ovdje? Pa živi u Londonu ili tako negdje. Povuče naočale za plivanje preko očiju, elegantno skoči na glavu i zapliva kraul. Njegovi ravnomjerni, brzi, snažni zaveslaji odudaraju od kaosa u ostatku bazenu. Kad se odgurne o rub, pod vodom je sigurno 10 metara dok ne izroni i u najviše pola minute već je na drugom kraju, napravi okret pa se opet, zaronivši, odgurne. Pogledom pratim svaki njegov pokret i mislim na njegova mlađeg brata, na šuštavi, tihi smijeh, na njegov promukli glas. Starijeg brata ne ispuštam iz vida jer me strah da ga ne izgubim.

Osim toga, stvarno ima lijep stil plivanja, takav se ovdje rijetko viđa.
Nakon 22. dužine ne zaroni, ostaje uz rub bazena, skine naočale, okrene se i pogledi nam se sretnu. Gledamo se. Između nas je 51 metar i sve djeluje prigušeno. U nekom trenutku on podigne obrve, ja ne znam što bih pa skupim svoje, nabacim haljinu preko još mokroga kupaćeg kostima, prebacim ruksak preko ramena, kimnem Ursuli i odem kući. Na putu do kuće osjećam se kao u transu i razmišljam o starijem bratu čijeg se imena jednostavno ne mogu sjetiti. Marlene ga sigurno zna. Ona za vikend dolazi doma na nekakav tulum. Od sutra plivam 23 dužine, iako mi taj broj baš i nije po volji.

U Veseloj ulici pozdravim g. Feigela, koji kosi travnjak, i kimnem mladoj 5-eročlanoj obitelji, koja se prije nekoliko tjedana uselila u svjetloplavu kuću do nas i upravo roštilja u vrtu pred kućom. Zgrada u kojoj mi živimo jedina je višestambena zgrada u ulici i ove ljetne večeri, pored svih obiteljskih kuća pred kojima se veselo kosi travnjak ili se roštilja, djeluje još tužnije nego inače. Kao i uvijek, odmah skeniram prozore našega stana. Kuhinjska su stakla zamagljena. Mama je kuhala. Brzo otključam ulazna vrata, uđem u tih, ugodno svjež hodnik i otvorim 1. vrata ispred kojih je otirač na kojem piše „Welcome", mada tu zapravo nitko nije dobrodošao. Njušim nešto zagoreno s curryjem, piletina s curryjem, pretpostavljam, ulazim u kuhinju i nađem se u vreloj pari. Ida je već isključila štednjak. Na njemu 2 lonca, u jednom

zagorjela riža, u drugom pougljenjena, neprepoznatljiva masa curryja. Otvorim prozore i lakne mi što se protupožarni alarm još nije uključio. To bi opet bilo tako neugodno. Na radnoj ploči u kuhinji prevrnuto vrhnje, brašno, svi začini koje imamo. Jedna je ladica otvorena, njezin sadržaj po podu. Razbacani rezanci, cornflakes, krušne mrvice, zobene pahuljice i prazna čaša vina. Nešto je tražila. Vjerojatno je nakon neuspjele potrage bijesna okončala kulinarsku sesiju. Pile raspakirano i osamljeno na praznom blagovaonskom stolu, izgleda nekako sablasno. Stavim ga u zamrzivač i otvorim vrata dnevnog boravka, a kuharica leži na kauču. Smeđa joj kosa visi preko lica, usta su joj malo otvorena. Umrljana bijela ljetna haljina izgleda kao podbradnik malog djeteta. Malog djeteta koje pije vino. Mama voli odjenuti haljinu kad kuha, jer je uglavnom dobre volje kad odluči kuhati. Mrlje od curryja i crnog vina neću moći skinuti, taj komad odjeće mora u smeće. Pripijenu haljinu s heklanim uzorkom darovala sam joj prošle godine za rođendan, i sad joj je ionako prevelika. Maknem joj kosu s blijeda lica i stavljam jastuk pod glavu, kažem „Kokoško glupa", što ona, naravno, ne čuje jer spava čvrsto i duboko, odlazim iz dnevnog boravka i kucam na Idina vrata, 2 puta brzo, kratka stanka, 3 puta polako, i otvaram. Ida crta. Kao i uvijek. „Mama je opet kuhala", kaže tiho, ne dižući pogled s crteža.
Ja: Znam. Jesi jela?
Ida odmahne glavom.
Ja: Napravim nam tjesteninu Mirácoli?
Ida: Pravu Mirácoli ili Budget verziju?

„Pravu", slažem.
Raščistim bojno polje u kuhinji, skuham tjesteninu, pozovem Idu, jedemo, Ida danas ne želi razgovarati, operemo zube, odvedem je u njezinu sobu, ona legne, ja sjednem do nje na rub kreveta.
Ja: Sutra bi trebala padati kiša.
Ida: Znam.
Ja: Bazen?
Ida: Da.
Ja: Dobro. Onda lijepo spavaj. Volim te.
Dok zatvaram vrata, čujem da tiho kaže „I ja tebe".
Napokon u majici ležim na leđima na svom madracu, pokrivač zgužvan pod nogama, i prepuštam se svježem noćnom povjetarcu. Iscrpljena sam, osjećam težak umor u svakom svom vlaknu, i da sad sklopim oči, istog bih trena zaspala. Ali želim što dulje odgađati san, jer su mi ovo sada najbolji trenutci u danu i ne želim ih se odreći. Ovi trenutci, koji pripadaju samo meni, u kojima ne moram ništa raditi, ni o čemu razmišljati, u kojima smijem samo ležati i pustiti svježi noćni ljetni povjetarac da me obiđe kroz širom otvoren prozor. Gledam prema prozoru, vidim obrise jela iza naše kuće. Koncentriram se na zvukove i mirise, čujem cvrčke, tu i tamo prođe auto, zavija neka mačka, i to je sve. Mirišem ljetnu noć, travu, cvijeće.
Dok noću tako ležim na svome madracu i obilazi me vjetar ili ovaj ljetni noćni povjetarac kroz širom otvoren prozor, tada mi se na neko kratko vrijeme sve čini u redu. Tada se osjećam lagano. Kad noću ležim na svome madracu, čini mi se da sve to skupa vani mogu još dugo izdržati. Sve dok me vjetar noću

obilazi, razmišljam, mogu preko dana jurnuti u taj rat tamo vani. Protiv moje majke, protiv njezinih raspoloženja, protiv ovoga malog grada. I za Idu.

Kiša bubnja po prozoru seminarske učionice, a ja želim van.
Prof. Grund na ploči opet rješava zadatak s prošlog radnog listića, a Anna me gnjavi nepotrebnim pitanjima jer pokušava prepisati moja rješenja s novog listića, a ne može pročitati moj rukopis. Neće položiti pismeni. Ne razumijem kako je uopće dospjela do naprednog modula i diplomskog kolegija. Nije da studiramo germanistiku ili povijesti umjetnosti.
Anna: Tilda, možeš mi mejlati rješenja? Prepisivanje traje cijelu vječnost.
Ja: Nisam ih natipkala.
Anna: Ali ionako ih moraš staviti na Moodle.
Ne moram. Najradije razmišljam i računam s blokom i olovkom, čak si i stručnu literaturu uglavnom isprintam ili posudim knjige. Na laptopu ne mogu razmišljati. Završni sam rad napisala i uredila na papiru, i tek ga onda u zadnjem mučnom koraku natipkala. Jedna sam od rijetkih, ako ne i jedina, koja svoja rješenja na svim vježbama smije predati u papirnatom obliku, i to sam morala zaslužiti: sve sam uvijek predavala prije roka i gotovo bez pogreške. Možeš misliti što ću danas zbog Annine lijenosti sjesti za laptop, a kamoli još i stati u red za kopirku da skeniram rješenja. Ona ne popušta i slijedi me dok izlazimo iz učionice, a ja se kroz gomilu ostalih studenata probijam prema izlazu.
Anna: A mogu li ih kopirati? Možemo na brzinu do sveučilišne. Častim te kavom.
Ja: Pa kopiraj ovdje.
Anna: Pogledaj koliki je red. Radi samo jedna kopirka. U ostale je neki luđak ulio vodu.

Ja: Ma daj? Moram ići, nažalost. Uzmi papire sa sobom ili ih fotkaj.
Anna: Onda ću ih uzeti. Draži mi je A4 nego fotka.
Anna stalno govori takve blesavoće.
Ja: Fotkaj. Želim ih sutra predati.
Anna frkne, stane, fotografira moja rješenja iako joj je A4 draži od slike.
Anna: Ideš večeras na Science Slam?
Ja: Ma ne, već imam planove, sori.
Anna: Kakve planove?
Ja: Bazen.
Anna pokaže prema staklenoj stijeni u predvorju zgrade.
Anna: Pljušti?
Ja: Svejedno se može plivati.
Anna: Baš si čudna, Tilda.
Slegnem ramenima, pozdravim se i trčim do stanice. Tramvaj je zbog kiše dupkom pun i moram stajati. Mrzim kad moram stajati u tramvaju. Onda ne mogu optimalno iskoristiti vožnju jer čitanje i računanje ne ide. Danas ni ne pokušavam i samo tako stojim, gledam kišu kroz prozor i tratim vrijeme. Gledam grad s kafićima, restoranima i dućanima, iznad njih balkone sa šarenim stolicama i biljkama i pitam se, kao i toliko puta do sada, kako te stare zgrade izgledaju iznutra i tko u njima živi. Tramvaj se postupno prazni, sjedam, iz torbe vadim *Brownian Motion and Stochastic Calculus* Karatzasa i Shrevea, položim knjigu u krilo i nastavim gledati kroz prozor. Gledam kako grad prelazi u predgrađe, kako je sve manje dućana, restorana i kafića, a višestambene zgrade prelaze u velebne obiteljske kuće s ograđenim vrtovima. Gledam kako predgrađe

postaje stambeno naselje, kako na mjesto vila dolaze sumorne, sivobijele kuće u nizu i velike višestambene zgrade. A onda ugledam polja. Mnogo polja koja promiču pored prozora. Veći dio vožnje gledam polja, između njih male gradove koji uvijek izgledaju isto, dok napokon ne ugledam svoj mali grad, koji izgleda kao i svi prethodni mali gradovi, i silazim.

U Edeki* još na brzinu kupujem povrće i tjesteninu školjkice za pileću juhu, trčim Veselom ulicom, koja po kiši ne izgleda tako veselo kao po suncu. Kad otvorim vrata stana, dočeka me tim veselija Ida u svojim omiljenim tajicama, roza s plavim dupinima, u mojoj crvenoj majici, koja joj je prevelika, i fejk bijelim starkama, koje sam joj nedavno kupila u Deichmannu, s ruksakom na Snoopyja i kišobranom u krilu sjedi na komodi za cipele. Obožavam njezin stil odijevanja, ponajprije zato što je inače sramežljiva. Kad sjedim s njom u busu ili tramvaju ili kad smo na bazenu, gotovo i ne razgovara sa mnom, a ako mi nešto i kaže, šapće. A kad je nasmijem, rukama prekrije usta. Kad sam joj neki dan na bazenu predložila da priđe drugoj djevojčici koja je sama skakala sa startnog bloka, prasnula je u smijeh, a onda se opet brzo pribrala. Ida nema bliskih prijatelja iz nižih razreda s kojima se nalazi u slobodno vrijeme, ali nitko je ne gnjavi niti isključuje. Kad sam bila na informacijama, gđa Schwöbel mi je rekla da je Ida veoma tiha, ali da itekako sudjeluje u nastavi i da je kolege iz razreda prihvaćaju. Iznenađena, pitala sam gđu Schwöbel što Ida radi pod velikim odmorom, i odgovor me još više začudio:

---

* EDEKA je njemački trgovački lanac. (nap. ur.)

„Druži se s djecom iz razreda. Uglavnom s Karlottom i Finjom. Igraju se loptom ili lovice." Nekako sam mislila da u tišini sjedi na klupi i crta. Baš kao i Idine aktivnosti pod odmorom, čude me i njezine odjevne kombinacije, koje su tako upadljive i šarene.
Ja: Evo moje šminkerice!
Sa svojim okruglim ozarenim licem, plavim kovrčama i velikim smeđim očima izgleda kao Beba Sunce iz Teletubbiesa.
„Pljušti", kaže Beba Sunce.
Potapšam je po kovrčavoj glavici, odložim povrće i tjesteninu na komodu, uzmem kišobran, otvorim ga i izjurim kroz ulazna vrata na kišu, prema bazenu. Ida se smije, zalupi vratima i potrči za mnom. Ništa ljepše nego čuti Idu kako se smije.

Bazen je gotovo prazan, samo 2 starija muškarca plivaju svoje dužine. Čim ugleda prazan bazen, Ida je u transu. Vadi iz ruksaka svojih 5 prstenova za ronjenje, pobaca ih u bazen, zalijeće se u vodu i počinje roniti. Nakon 23 dužine sjednem na Ursulinu klupu i promatram Idu. Neumorna je, baca prstenove sve dalje i ponekad izvuče čak 2 u jednom zaronu. U nekom trenutku spusti prsten otprilike na sredinu bazena, otpliva do startnih blokova, nekoliko puta duboko udahne i roni otprilike 25 metara. Kad izroni s prstenom, pogleda me, a kad ja pokažem palac gore, ozari se pa se ozarim i ja. Sve dok ne osjetim pogled. Ispod oka vidim nekoga kako sjedi na startnom bloku i već slutim o kome je riječ. Pogledi nam se sretnu i zurimo jedno u drugo. Zapravo želim skrenuti pogled, ali ako on ne skreće pogled, onda smijem i

ja dalje gledati njega. Prepoznaje li me? Išli smo u istu školu i sigurno zna da sam se družila s njegovim bratom. Ako ništa, vidio me na sprovodu. Ima nešto na njegovu licu što me ne pušta. Možda ta bahatost, iskra zabave u očima i jedva primjetan trzaj u kutu usana, koji samo naslućujem. On se naceri, ustane, povuče naočale za plivanje preko plavih očiju, skoči na glavu i bez pauze otpliva svoje 22 dužine. Kao i jučer, pogledom pratim svaki njegov pokret i pitam se što radi ovdje. Sigurno ima neke veze s kućom, i sutra je opet u Seoulu ili Dublinu, iako se pomalo nadam da će ostati još malo.
Svojim je plivačkim stilom čak i Idu uspio trgnuti iz ronilačkog transa. Ona dopliva k meni do ruba bazena i šapne: „Gledaj, Tilda! Ovaj pliva brže od tebe."
Ja: Tko?
Promatram ga kako izlazi iz bazena, staje pod hladni tuš i nestaje u kabini. Minutu poslije izlazi u širokim trapericama, ležernoj bijeloj majici i natikačama. Vidi da ga još uvijek gledam, široko se nasmiješi i digne ruku na pozdrav. Zatečena, dignem i ja svoju. Ida se i dalje brčka i roni, sve dok nakon nekog vremena iscrpljena ne sjedne pored mene i prošapće: Poznaš li tog plivača?
Ja: Ne.

Dok kuham pileću juhu, Ida sjedi za blagovaonskim stolom i piše zadaću, mama leži na kauču u dnevnom boravku i ne radi ništa. U kuhinji gori svjetlo jer je vani zbog lošeg vremena već prilično mračno i čuje se kiša kako udara po staklima i prozorskim klupicama. Dok oblikujem noklice od griza,

na kojima Ida inzistira „kad već jedemo bolničku hranu", osjećam kako se opuštam i kako uživam u ovom trenutku s Idom u kuhinji, u tihoj udobnosti dok vani pada kiša. Oblikujem zadnju noklicu, okrenem se i naslonim na kuhinjski element, promatram Idu kako koncentrirano piše sastavak, osjećam miris pileće juhe i odlučim skuhati još i puding od vanilije.
Baš je nekako lijepo i ugodno.
Ja: Baš je nekako lijepo i ugodno.
Ida ne diže pogled i promrmlja: Mhm.
Ja: Da skuham i puding od vanilije?
Ida digne pogled i kaže glasno i jasno: Da.

Viktor. Dok ležim na madracu i kroz prozor gledam prema jelama, napokon se sjetim njegova imena. To mu ime danas još bolje pristaje. Jedan Viktor se ne smije. Viktor je ozbiljan. Ruski borbeni plivač zove se Viktor. Sjetim se kako nas je prof. Weber upoznao u školi. Ja sam bila 8. razred, a on maturant. Naravno da sam ga i prije toga poznavala i znala sam kako se zove jer svi su znali i tko je on i kako se zove. Već je tada bio visok i zgodan i o njemu su kružile razne priče. Zatvaram oči i vidim ga pred sobom, kako s ruksakom preko jednog ramena krupnim koracima i nedokučiva pogleda gazi kroz zgradu, a djevojke iz svih razreda dobacuju mu izazovne poglede, koje on ne uzvraća. Pričalo se da zna brutalno programirati, da je na darknetu kod kuće, da je natprosječno nadaren i/ili autističan i da izlazi sa studenticama u gradu. Nije zapravo istinski pripadao nijednoj grupi, ali svi su ga poštovali i prihvaćali njegovu prisutnost. Tu i tamo vidjela bih ga na

putu kući s ekipom koja puši travu parku, neki drugi put s prištavim geekovima kod kioska, i onda opet kako igra košarku s dečkima na naprednoj grupi iz tjelesnog. Jednom sam nestrpljivo čekala g. Webera, svoga profesora matematike; gđa Neugebauer otišla je po njega u zbornicu. Prof. Weber bio je kul, od 6. razreda stalno mi je davao knjige, zadaće i testove iz viših razreda, i što sam ih brže rješavala, to sam brže napredovala. Tada sam u matematičkom smislu već praktički bila 3 godine ispred. Kad je prof. Weber s novim snopom papira konačno krenuo prema meni, a Viktor stao direkt ispred mene, kao da me nema, razbjesnila sam se.

Viktor: Prof. Weber, moram s vama nakratko razgovarati o sutrašnjem ispitu…

Kucnula sam Viktora po ramenu, on se okrenuo i odmjerio me.

„Ja sam pozvala prof. Webera", rekla sam, progurala se pored njega i predala široko nasmijanom profesoru riješene zadatke i uzela mu novi snop iz ruku.

Prof. Weber: E, to je baš lijepo. Da se dvoje mojih genijalaca napokon upoznaju. Viktor Wolkow, Tilda Schmitt.

Ja: Bok.

Viktor: Bok.

I stvarno mi je pružio svoju veliku ruku, ja sam je prihvatila i posramljeno osjetila kako mi krv navire u lice. „Bok", rekla sam i otišla.

Rosé, rosé, rosé, Werther's karamele, Malboro Gold XL, špageti, mljeveno meso, Marlboro Gold XL, koncentrat rajčice. Marlene, pogađam i nadam se, kažem „26 eura 30", dignem pogled i ugledam svoju najbolju prijateljicu. Svjetloplava ravna kosa, još prošli put jako duga, sad joj je samo do ramena i ima lagani ružičasti preljev. Na sebi ima oversize vintage košulju od jeansa i kratke kožnate hlače. Kutove usana ne mogu obuzdati, razvlače se u osmijeh.
Marlene: Dakle, zaposlenica mjeseca nećeš postati. Zar ti nije dužnost pozdraviti svakog kupca? Nisi morala nešto takvo potpisati? Ne piše ti u ugovoru o radu? A dobro, nema veze. Koliko još moraš raditi? Večeras je rave. Jesi ready?
Pozdrav à la Marlene.
Ja: Hej, Marlene. Koji rave?
Mislila sam da ćemo se večeras svi opušteno družiti na imanju, malo piti, malo pušiti, onako kao nekad. Pri pomisli na plesno i vremenski zahtjevan rave još više osjetim svoje umorno tijelo i zijevnem.
Marlene: Stara, pa zato sam ovaj vikend i došla u Deutschland. Već sam ti stoput pričala o tome. Leon, Kilian i ekipa organiziraju rave party na imanju. Svi dolaze.
Ja: Zar nisu oni u Berlinu?
Marlene: Jesu, budalo. Ali dolaze na domaći teren. Dovode frendove iz Berlina, neki od njih puštat će glazbu.
Ja: Kul.
Marlene: Jao kako mi je nedostajalo to tvoje nesputano oduševljenje. Ideš sa mnom. Uopće nemaš izbora. Već sam rekla Leonu da dolaziš. Veseli se.

Ja: Marlene, ne znam…
Najradije bih joj jednostavno rekla istinu, ali riječi nekako neće van. Mama opet pije, ne želim navečer ostavljati Idu samu s njom. 11 riječi.
Ja: Mama…
Marlene: Jasno mi je da si, čim si odlučila studirati matematiku, već na određeni način rekla životu Ne, ali neću stajati i gledati kako okrećeš leđa ama baš svemu. U Njemačkoj sam 1 vikend, a to znači: zabava, zabava, zabava. Sad idemo ravno k meni, presvući ćemo se, popiti vino, napraviti bolonjez, i onda pravac rave. Pa ti obožavaš plesati, zeko. Treba ti to. Vidim na tebi. Izgledaš potpuno prazno. Beskrvno. Da, baš izgledaš beskrvno. Totalno iscijeđeno. Leon i svi njegovi zgodni hipsterski prijatelji iz Berlina su tu. To će baš biti big.
Za vrijeme tog monologa cijelo sam vrijeme pozorno promatrala Marlene i sigurna sam da nijednom nije uhvatila zraka. Bila bi odlična roniteljica. Potraćeni talent.
Čovjek u redu iza Marlene nakašlje se.
Čovjek u redu iza Marlene: Hoćemo li dalje?
Marlene se iznervirano okrene: Imajte malo razumijevanja, molim vas. Od Božića nisam vidjela svoju najbolju frendicu. To je više od 7 mjeseci. Pa valjda smijem kratko s njom popričati, ili? Blagajne 1 i 2 isto su otvorene.
Nije na to računao. Bez komentara se okrene, odmahne glavom, promrmlja sebi nešto u bradu i stvarno stane u red na blagajni 2. Kako mi je ta mala teroristica nedostajala.

20 minuta poslije sjedimo u njezinu Fiatu 500.
Marlene: I buraz se veseli što dolaziš.
Ja: To si mi već rekla. Kako je on?
Marlene: Ma. Pomalo se već umislio. Napokon je završio master i sad je u nekakvom umjetničkom kolektivu na Holzmarktu. Ali inače kao i obično. Stalno je negdje. Stalno sanjari.
Kimnem.
Marlene: Kad god razgovaramo, pita za tebe.
Slegnem ramenima i šutim.
Ona svaki put želi razgovarati o Leonu i meni, jer smo nas dvoje, kao, par iz snova i trebali bismo se srediti već jednom. To mi je neugodno. Zapravo bi trebalo biti neugodno i njoj. Na kraju krajeva, on joj je brat. A ne želim joj reći da ja ne mislim da smo par iz snova i da nisam zaljubljena u njega, pa zato kažem: Vidjela sam Ivanova starijeg brata na bazenu.
Gledam je, blijeda je, koža joj se naježila na sljepoočnici. Tako je uvijek kad je preplave snažni osjećaji. Kad je duboko tužna, pretjerano euforična, zaljubljena ili nadrogirana. Rukama grčevito hvata volan, a pogled joj je strogo usmjeren naprijed. Šutimo, baš kao što smo šutjele i proteklih godina. Katkad se pitam zašto nikada nismo o tome razgovarale i kad smo uopće odlučile da to nećemo spominjati. Sjećam se da na sprovodu nismo ni progovorile. Stajale smo u jednom od zadnjih redova, plakale i pridržavale jedna drugu, nakon toga smo otišle k Marlene, legle u njezin krevet, plakale i pridržavale jedna drugu, u nekom smo trenutku prestale plakati pa smo samo tako ležale i pridržavale jedna drugu, zaspale, probudile se i onda nastavile živjeti, kako se to već

inače radi kad netko umre. Možda jednostavno ne znamo što reći, jer svaka je riječ pogrešna i nijedna nije prava. A možda ne postoje ni pogrešne ni prave riječi i trebale bismo napokon razgovarati o tome, mislim ja i šutim. Vozimo se magistralnom cestom uz polja. I znam da jednostavno moram početi govoriti. Na poljskom je putu iritantno puno trkača, što izgleda nekako naopako. Tim smo se poljskim putom Marlene i ja nekad tako često u cik zore pijane vraćale kući, pjevajući, smijući se, razgovarajući, plešući, rigajući, u smjeru kuće Marleninih roditelja u skupom stambenom naselju, pored pekarne. Katkad bi već mirisalo po svježim pecivima. Bilo je lijepo.
Marlene: I Kilian mi je rekao da je došao. Valjda prodaje kuću. Prazna je već cijelu vječnost.
Sad obje šutimo. Prošlo je skoro 5 godina.
Marlene: Pogledaj na stražnje sjedalo, to sam dala otisnuti za tebe. Za večeras.
Raširim smotuljak u visini očiju, velika bijela majica s ružičastim zecom.
Marlene: Za moga zeku, koji ima i previše preplanule noge. Na čizme će ti sigurno ići najs.
Sviđa mi se. Ružičasti zec kao da me gleda ravno u oči. Gleda nekako upitno, u iščekivanju, ali ne znam što hoće od mene. Namrštim se i uzvratim mu pogled, ali on ne reagira.

Marlene otvara tamnozelena drvena vrata, a ja na ulazu udišem onaj dobro poznati miris cedrovine, kave i nedefinirani miris svojstven svakoj obitelji. Pitam se kako naš stan miriše neznancima, možda ustajalo? Marlenina obitelj stanuje u obnovljenoj

kući s drvenim gredama. Obožavam njihov dom. Dnevni boravak sav je u svjetlu zbog velike staklene stijene u dograđenom dijelu, koja gleda na zelenilo vrta. Nekad, dok ležiš na kauču u dnevnom boravku točno ispred te stijene, a vani puše vjetar i ima barem malo sunca, imaš osjećaj da si u šumi, uza svu tu igru svjetlosti na zidu. A sve je uređeno tako ugodno i sa stilom; Lisa, Marlenina mama, uživa u uređenju interijera, to se vidi. Svaki put je nešto malo drukčije. Spazim tamnoljubičasti perzijaner ispod velikoga blagovaonskog stola od borovine.
Ja: Novi tepih?
Marlene: I ne samo to. Promijenila je sve zastore u kući i opet naručila novi kauč. Pitam se što li zapravo kompenzira tim stalnim promjenama. Valjda isto neka vrsta krize srednjih godina.
Ja: Ja mislim da je to jednostavno veseli i stvarno joj ide od ruke. Mogla bi to raditi profesionalno.
Naš dnevni boravak i blagovaonica namješteni su nemarno i spartanski. Većina pokućstva starija je od mene i ništa se ni s čim ne slaže. Stolice i stol u kuhinji izlizani su, ispod desne noge stola uglavljen je kartonski podmetač da se stol ne bi previše klimao. Crni kožnati kauč u dnevnom na svu sreću dobro podnosi pranje, za razliku od tepiha boje senfa pod njim, čije mnoge mrlje – koje ni raznim preskupim sredstvima za čišćenje nisam uspjela skinuti – pričaju prvenstveno o maminim posrnućima.
Marlene: Reci joj, obradovat će se. Mi joj se samo rugamo.
Ja: Bezobrazni ste. Gdje su Lisa i Markus? Igraju tenis?

Marlene: Da, a onda na večeru, kao i svakog petka.
Otvorim vrata svoje omiljene prostorije i lakne mi kad vidim da golema tamnozelena rustikalna kuhinja još nije zamijenjena. Nekad sam obožavala tu prostoriju jer bila je tako puna života i u njoj su se gotovo svi okupljali. U kutu je i dalje četvrtasti bijeli stol za kojim smo uvijek ručale nakon škole i oko kojega su sada grupirane crne školjkaste stolice prekrivene bijelim krznom.
Jedna vrata vode u prostoriju koja je veća od našeg dnevnog boravka, u kojoj su police pune zaliha, a pored njih je drugi hladnjak za piće i zamrzivač. Marlenin tata Markus ima karticu Metroa, i zato je ovdje prije bilo ludih stvari poput slatkog leda u čašici ili goleme kutije pune Haribo špageta ili malih žvaka-lubenica koje se inače kupuju jedino na kiosku.
Stavljam vino u hladnjak, a Marlene sprema bolonjez.
Marlene: A sad da čujem, što kod tebe ima nova? Ja cijelo vrijeme meljem.
Ja: Ništa posebno, a kod tebe?
Marlene: Jesam li ti uopće rekla da želim na master iz game designa? Slučajno sam upala u neki projekt na faksu, i sad mi se turbo sviđa. Onda ću u svakom slučaju na jedan semestar u Ameriku ili tako nešto.
Ja: Zvuči kul.
Marlene: A kod tebe? Kako ide?
Ja: Dobro, moram sad uskoro napisati diplomski rad. Upravo sam u potrazi za temom.
Marlene: Crazy, a onda si već gotova. I što onda?

Slegnem ramenima. Mrzim to pitanje. Jako ga mrzim.
Ja: Onda ću tražiti posao.
Marlene: Gdje?
Odgovaram: „Mislim tu u okolici", i znam da će nakon toga odgovora opet krenuti diskusija.
Marlene prestane pripremati bolonjez i sjedne pored mene.
Marlene: Tilda, to ne može tako.
Ja: Marlene, moramo li sad o tome?
Marlene: Nakon faksa seliš odavde, tako si rekla.
Ja: Rekla sam da možda selim nakon faksa. Nisam znala da će s mamom biti toliko loše.
Marlene: Toliko loše?
Ja: U svakom slučaju, nije bolje.
Marlene: Ali u nekom ćeš ih trenu obje morati ostaviti i otići svojim putem. Ida će se već snaći. Čovjek raste kroz svoje zadatke.
To je tako blesava izjava.
Ja: To je tako blesava izjava, Marlene. Nećemo sad o tome, dobro? To ne vodi nikamo.
Ona frkne, ustane i opet se posveti jelu.
Pitam za Jima, njezina novog dečka ili što joj je on već točno, jer to će sigurno odmah podići raspoloženje, i ionako tijekom polovine vožnje u autu nije prestala zaneseno pričati o njemu.
Marlene: Jesam ti ispričala da mi je nedavno, kad sam bila pod velikim stresom zbog predaje rada, priredio kupku s konopljom? Uz glazbu, džoint i čips, prekjut, zar ne?